

22/01 TXOSTENA

Maite Alonso, presidentea
Begoña Cabria
Ainara Ibañez
Aitor Idigoras
Mari Tere Ojanguren
Idoia Pujana
Lourdes Villardón
Eva Blanco, idazkari teknikoa

Euskadiko Eskola Kontseiluaren Batzorde Iraunkorraren urtarrilaren 20ko bilkurara bazterrean aipatutako kideak joan ziren. Batzorde horrek adostasunez eman du ondoko txostena: **Eukal hezkuntza-sistemari egindako Eraldaketa digitalerako plana. 2022-2024**

Euskal hezkuntza-sistemaren eraldaketa digitalerako planaren proposamena hiru ataletan egituratuta dago:

1. Testuingurua eta egoeraren diagnostiko orokorra
2. Hezkuntza-sistemaren eraldaketa digitalerako plana hedatzea
3. Azken gogoetak

1.- Planaren balorazio orokorra

1.1. Testuingurua eta egoeraren diagnostiko orokorra

Plan berri honen testuinguruan kokatzean eta egoera orokorra diagnostikatzean, **eraldaketa digitalaren** kontzeptua erritmo, irismen eta ahalmen eraldatzaile handiagoa eskatzen duen proposamen gisa aurkezteko egindako sintesia baloratzen da.

Gizarte-kontrata berritzeko beharrezko beharrezko lotuta dago, eraldaketa digitala gizarte-arrakalak murrizten lagunduko duen ondasun komun gisa hartzeko.

Plan honek **berrikuntza teknologikoen** ondoriozko erronken aurrean aurrera egiteko duen balioa aitortzen da, komunikazioan, informazioan, lankidetzan edo, azken batean, pertsonen arteko harremanean beharrezkoak diren gaitasun digitalen garapenarekin lotutako irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuak hobetzera bideratuta dagoelako.

Ezinbestekoa da plana ikuspegi pedagogiko batetik planteatzea, baita hori arrakastatsua izan dadin laguntzen duten elementuetatik ere. Hau da, ikastetxeen antolaketa-, azpiegitura- eta gobernantza-eremuak ere kontuan hartuta.

Ondorioz, DIGCOMP, DIGCOMPEDU eta DIGCOMORG gaitasun digitalen Europako esparruaren erreferentzia eguneratuak sartzeari baloratzen da. Halaber, ELGak zortzi ekarpen egin ditu hezkuntzan teknologia berriak integratzen lider diren hezkuntza-sistemek garatutako estrategia digitaletan jorratutako esparruei buruz, eta teknologia edo pedagogia digitalen aipamen espezifikoa egin du Erresuma Batuko Open

Unibertsitateko Hezkuntza Teknologiako Institutuaren Innovating Pedagogy 2020 txostenean eta Dublingo Ikaskuntza Digitaleko Institutu Nazionalan.

Euskadiko erreferentzia zehatzei dagokienez, eta 2030 Agendaren testuinguruarekin, agerian uzten da plan honek izaera globaleko estrategia bati erantzuten diola. Estrategia hori honako hauetan islatzen da, besteak beste: 2020-2024 Euskadi Gobernu Programan, Euskararen Ingurune Digitalaren Planean, 2030eko Zientzia eta Teknologia Planean, 2025eko Euskadiko Eraldaketa Digitalaren Estrategian.

1.2. Hezkuntza-sistemaren eraldaketa digitalerako plana hedatzea

Atal honetan, honako ohar hauek egin dira:

1.2.1.- Planaren asmoak:

Eraldaketa digitala nahitaezkoa eta premiazkoa dela adierazten bada ere, zalantzak sortzen dira 2024ko denbora-mugari dagokionez, anbizio handiko proposamena delako, batez ere Haur Hezkuntzako etapak ematen dituzten 1.000 ikastetxeri baino gehiagori dagokien eremuan, Lehen eta Bigarren Hezkuntza.

1.2.2.- Misioa

Planaren xedea idaztean, hezkuntza-sistemak aro digitalera egokitzeko bigarren lehenetsunetik hartutako ideia hau sartzea proposatzen da (Europako Batzordea 2020):

«Gaitasun digital aurreratuak hobetzea, espezialista digital gehiago sortzeko eta neska eta emakume gazteak ikasketetan eta karrera digitaletan ordezkari bera izatea bermatzeko».

1.2.3.- Printzipio, helburu eta ardatz estrategikoak:

Kontseiluak Planaren proposamenean adierazitako printzipio, helburu eta ardatzekin ados dagoela adierazi besterik ezin du egin, baina, Misioari buruzko puntuan proposatutakoaren arabera, neska eta emakume gazteen artean ikasketa eta karrera digitalak sustatzeko berariazko helburu bat gehitzea iradokitzen da.

Ardatzei dagokienez, berariaz aipatu beharko litzateke helduen hezkuntza (HHE); izan ere, beharrezkoa da Hasierako Irakaskuntzak Iltik, gutxienez, gaur egun arautu gabe dauden prestakuntza-programak indartzea, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiltzeko.

Beraz, beharrezkoa ikusten da plan berri honetan bermatzea beren prestakuntza-ibilbidean gaitasun digitalaren garapenean maila nahikoa lortu ez duten helduek horretarako aukera izango dutela.

1.2.4.- Eraldaketa digitala testuinguru desberdinetan

Zientziaren eta Unibertsitatearen testuinguruan proposatutako edukitik hasita, Kontseiluak interesgarritzat jotzen du, batez ere gaitasun integral digitalari buruzko 1. esku-hartze arloak etorkizuneko euskal hezkuntza-sistemako irakasleengan izan dezakeen eraginagatik.

Gainera, Haur, Lehen eta Bigarren hezkuntzako etapetako 1. esku-hartze arloaren 3. helburuarekiko koherentzia baloratzen da. Helburu horrek unibertsitateekin koordinazio-esparru bat ezartzea jasotzen du, irakasleen hasierako prestakuntzan irakaskuntzarako gaitasun digitala lortuko dela bermatzeko.

Kontseiluak behin baino gehiagotan adierazi du irakasleak ondo prestatuta egon behar direla ikasleen egungo eta etorkizuneko erronkei erantzuteko. Ildo horretan, azpimarratu egiten da unibertsitateak funtsezko zeregina duela etorkizuneko irakasleen hasierako prestakuntzan, gaitasun digitala garatzeari dagokionez, ez bakarrik didaktikaren eta metodologiaren esparruari lotuta, baizik eta ikastetxeen antolamenduari, lidergoari eta gobernantzari lotuta.

Lanbide Heziketaren testuinguruari dagokionez, deigarria da gobernantza-ereduaren proposamena, adierazitako lau lan-eremuei eta horretarako behar diren figura eta funtzioei dagokienez, bai eta zuzendaritza-taldean lidergoaren aurreikuspena ere, Eraldaketa Digital Jasangarriaren Planaren ezarpenean.

Datozen bi urteetarako eraldaketa digitaleko plana irakurtzean aurreikusten den irakasleen prestakuntza-ekintza oso bizia da, eta planaren arrakasta neurri handi batean horren araberakoa dela kontuan hartuta, prestakuntza-plan hori ikastetxeen errealitatearekin bat datozen bideetatik bideratuz landu eta kudeatu behar da.

Itunpeko ikastetxeek, bestalde, beharrezkoa ikusten dute euskal Lanbide Heziketan itunen plangintza berri bat egitea, ikastetxe integratuen figura erreferentziatzat hartuta.

Azkenik, **Haur Hezkuntzaren, Lehen Hezkuntzaren, Bigarren Hezkuntzaren eta Batxilergoaren testuinguruan**, Kontseilu honen eskumen-esparrutik lehentasunezkoztat jotzen dena, badira nabarmendu beharreko alderdi batzuk, berritzaileak direlako, hala nola:

- Hezkuntza-komunitateko **pertsona guztien** gaikuntza digitalerako proposamena
- **Azpiegitura berriak** garatzea
- **Praktika aurreratuak** hartzea ikaskuntzarako eraldaketa digitaleko metodoetan
- **Ikastetxe aurreratuaren sarea**

Esku-hartze arloei dagokienez, aurkeztutako bost proposamenen aurretiko bat sartzea iradokitzen da. Lanbide Heziketaren testuinguruan proposatzen den estrategia izango litzateke, hau da, **eraldaketa digitaleko estrategia ezartzea**, etapetan zer inplikatzeko duen definituz eta inplikaturik egon behar duten eragile, erakunde, talde eta pertsona interesgarri guztiak identifikatuz eta zein neurritan.

Esku-hartze arlo berri hori beharrezkotzat jotzen da Effective Policies, successful Schools (PISA 2018) azterlanaren emaitzen arabera. Azterlan hori Planean aipatzen da, eta bertan islatzen da Euskadik ez duela irakasleek gailu digitalak beren geletan txertatzeko estrategia bat. Estrategiaren diseinuak ikastetxe bakoitzean egindako aurrerapenen koherentzia eta sendotasuna ekarriko luke, ikastetxe bakoitzean gidatutako eraldaketa digitaleko prozesuetarako oinarritzko gida komuna izango litzatekelako.

Argi dago asmo handiko plan honek profil berriak eskatuko dituela. Beren ikastetxeetan eraldaketa digitala ezartzeko aditu gisa prestatu behar diren irakasleak, ikastetxearen hezkuntza-proiektuan jasotako erabakietatik abiatuta, urteko edo goragoko berariazko planetan zehaztu behar diren proposamenen bidez; beraz, premia horiei erantzuteko prestakuntza-beharrak identifikatzea eta ibilbideak diseinatzea oso komenigarritzat jotzen da.

Bestalde, garrantzitsua da 1. esku-hartze arloko 4. helburua garatzea. *Irakaskuntza-jarduerarako behar den gaitasun-maila bermatzea irakaskuntza-funtzioan sartu berri diren prozeduretan.* Horrela, irakasle guztiak, pixkanaka, sistemara sartuko dira, ikastetxeen eraldaketa digitalari arrakastaz ekiteko bermeekin.

Halaber, Planak berak adierazten duen bezala, jardunean dauden irakasleentzako irakaskuntza-gaitasun digitala aitortzeko estrategiak eta tresnak eskatuko dira. Ildo horretan, eta irakaskuntza-portafolioen plataforma sortzeko proposamena ikusita, Kontseiluak adierazi du oso zaila eta gehiegizko lan-karga izan dela egiaztapena lortzea INTEFen garatutako esperientzietan, eta, beraz, erraztasun eta arintasun handiagoa eman behar zaio egingo den proposamenari.

Maila eta etapa guztietako ikasleei dagokien esku-hartze arloari dagokionez, zalantzak sortzen dira teknologia adin txikietan sartzeari dagokionez, eta teknologia hori babesten duten ebidentziei buruzko informazioa sartzea gomendatzen da. Curriculum-diseinuari buruzko aipamen espezifiko bat ere falta da, hau da, curriculum berriak hezkuntza-etapa guztietan landu beharreko eduki digitalak eta gaitasuna lortu izanaren deskribatzaileak sartzea.

Arlo bakoitzean eta hezkuntza-etapa guztietan landu beharreko eduki digitalen orientazioen diseinuan eta argitalpenean gai hori kontuan hartuko dela ulertzen da.

Eskolatzearen lehen urteetatik teknologia berrien erabilerari buruzko eztabaida presente dago, beste ohitura edo ikaskuntza batzuetan eragin dezaketen ondorioengatik.

Ingurune birtual bateko materialaren diseinuari eta erabilerari dagokienez, Planak aurrekariei buruz dio ikastetxeek material didaktikoak sortu eta egokitu dituztela, batez ere, ikasgeletan erabiltzeko, eta leku pribatuetan edo Moodle plataformetan daudela. Lehenasunez jotzen da partekatzen den materialaren egiletza eta kalitatea bermatzeko baldintzetan eta eskakizunetan sakontzea, 2. esku-hartze arloko 3. helburuan jasotzen den bezala. *"Ikasleentzako kalitatezko eduki digitalak bermatzea, konpetentzia-ikuspegi inklusibo eta malgu batekin"*.

3. esku-hartze arloak gobernantza digital sendoa gauzatzeko oso prestatuta dauden ikastetxeak proposatzen ditu. Horretarako, funtsezkotzat jotzen dira zuzendaritzataldeentzako prestakuntza espezifikoari buruzko proposamenak, zuzendaritzak gidatutako batzordea sortzea, eta ezinbestekoa izango da aipatutako prestakuntza edo aholkularitza, betiere koordinazio-figura digital berria eta horretarako denbora badute.

Gainera, iradokitzen da arlo honetan sartzea 5 esku-hartze eremu gisa proposatzen dena: *eraldaketa digitalerako esperientzia aurreratuak hartzea: eraldaketa digitaleko esperientzia aurreratuak oso gaituta dauden ikastetxeetan.*

2.- Euskal hezkuntza-sistemaren eraldaketa digitalerako planari egindako ekarpenak

Azterketa eta balorazioa egin ondoren, Kontseilu honek egiten dituen ekarpenak azalduko dira:

2.1.- 2024. urteko muga berriz aztertzea

2.2.- Planaren xedearen edukia aldatzea, genero femeninoa indartzea barne.

2.3.- Helburua aldatzearen ondorioz, helburu orokor bat sartzea

2.4.- Helduen Hezkuntza (HHE) ardatzen artean sartzea.

2.5.- Itundutako Lanbide Heziketako itunak berrikustea, ikastetxe integratuen figuraren arabera.

2.6.- I. Orientazioa eremuko titulua aldatzea. Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza, Bigarren Hezkuntza eta Batxilergoa Haur Hezkuntzatik, Lehen Hezkuntzatik, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzatik eta Batxilergotik ordezkatzeko.

2.7- I. Orientazio-eremuko esku-hartze arloak berregokitzea:

1 gehitu da eta 3 eta 5 konbinatu dira.

- **1 esku-hartze arloa:** *Eraldaketa digitaleko estrategia ezartzea.*

- **2. esku-hartze arloa:** irakasleei beren trebakuntza integral digitalean laguntzea: irakasleen gaitasun tekno-pedagogikoak
- **3. esku-hartze arloa:** gaitasun digitala erabat eskuratzea: digitalki gaituak diren ikasleak.
- **4. esku-hartze arloa:** Gobernantza digital sendoa gauzatzeko oso prestatuta dauden ikastetxeak. Eraldaketa digitalerako esperientzia aurreratuak hartzea.
- **5. esku-hartze arloa:** azpiegiturak eta euskarri digitalak sendotzea: erronka digitalekin lerrokatutako azpiegituren aldeko apustua.

Konpetentzia digital osoa eskuratzeari buruzko arloari dagokionez: digitalki gaitutako ikasleak, berariaz aipatzen dira curriculumaren diseinua eta eduki digitalen eta konpetentzia horri lotutako helburuen zeharkako lan espezifiko baterako jarraibideak.

2.8.- Zaila da aurrekontuan Planeko datuak kalkulatzeko, baina irakasleei trebakuntza integral digitalean laguntzeko aurreikuspena 14.486.862 €-koa da. Kopuru handi horrek, neurri batean, eraldaketa digitala posible izateko beharrezkoak diren profil berriak sortzen lagundu beharko luke, eta, beraz, Kontseiluaren gomendioa da prestakuntzaren zati bat honako lau profil hauek modu espezifikoan sortzera bideratzea:

- Ingurune digitaletan adituak diren irakasleak
- Azpiegitura digitalaz arduratzen diren irakasleak, azpiegitura digitalekin lotutako ikuspegia eta ezagutza dutenak, bai kudeaketarako, bai irakaskuntza-ikaskuntza prozesurako.
- Ikastetxeetan eraldaketa digitalaren estrategia sustatzen eta gidatzen duten irakasleak.
- Irakasteko eta ikasteko prozesuetan eraldaketa digitalaren aurrerapenarekin lotutako ikuspegia duten irakasleak.

Profil horiek Lanbide Heziketaren eremuko gobernantza-ereduan definitu dira, eta beharrezkoak izango dira etapa guztietan; horregatik, funtsezkoa da haur hezkuntzako, lehen hezkuntzako eta bigarren hezkuntzako etapetako irakasleek horiek sortzen lagunduko duen prestakuntza lehenbailehen lortzea.

2.9.- Erlazio instituzionalaren eskema izeneko puntuak, 3. ekintzan, planaren 33. orrialdean dagoen testu berbera jasotzen du; beraz, jarraian erantsitako 39. orrialdeko paragrafoarekin nahikoa izango litzateke.

Ikastetxeei dagokien hirugarren esku-hartze arloan, horien gobernantza digital sendoa bultzatuko da, hezkuntza-komunitate osoa hartuko duen lidergo digitala izan dezaten.

2.10.- 40. orrialdeko gobernantza-ereduari dagokionez, beharrezkotzat jotzen da honako kontzeptu hauek berrikustea, **esleitutako izena eta funtzioak ez baitira argiak.**

Aipatutako 33. orrialdean, 3. esku-hartze eremuan, honako hau sortzea proposatzen da:

- **Ikastetxeko estrategia digitalaren talde eragilea**, koordinatzaile digitala buru duela.
- Inplementatzen lagunduko duen eta sareko trukea sustatuko duen lantalde bat, sistema osorako ezagutza-nodoak bultzatuko dituena.

40. orrialdean ulertzen da **lantalde** horri **DIGITALDE** esaten zaiola, eta bere eginkizunen artean **eraldaketa digitaleko lidergo-taldeari** laguntzen diola plana behar bezala hedatzeko.

Beraz, ulertu behar da **transformazio digitaleko lidergo-talde** hori ikastetxearen **estrategia digitalaren talde eragilea** deitzen zela 33. orrialdean.

Gainera, 41. orrialdeko azken paragrafoak **estrategia digitaleko batzorde** bati egiten dio erreferentzia zentro bakoitzean, zuzendaritzak gidatuta, baina ez da ulertzen **ikastetxeko estrategia digitalaren talde eragilea edo eraldaketa digitaleko lidergo-taldea den.**

Azken batean, proposamen horiek berrikustea eskatzen du, errazago ulertzeko.

2.11.- Jarraipen- eta ebaluazio-adierazleei dagokienez (42. eta 43. or.), berrikusi egin behar dira, horietako batzuk bideraezinak baitira, neurtzeak dakarren zailtasunagatik, adibidez:

i 7.- Partekatutako eduki digitalen kopurua, etapaka eta modalitateka.

I 8.- Ikasgelan erabiltzeko euskarara egokitutako/itzulitako/lokalizatutako eduki digitalen/material digital didaktikoaren kopurua

I 9.-Aniztasunari egokitutako eduki digitalen kopurua

Bestalde, adierazleetan ez da lorpen-erreferentziarik jasotzen, ez kuantitatiborik, ez denbora-erreferentziarik. Adibideren bat aipatzearren:

i 16 Lidergo digitaleko strategiak dituzten ikastetxeen kopurua

Zenbat espero dira eta noizko?

2.12.- 85. orrialdeko 3. puntuak, Amaierako kontsiderazioak izenekoak, labur-labur aipatzen ditu Planaren jarraipen- eta ebaluazio-sistema eta gobernantza-eredua, atal desberdinetan jorratu direnak, eta, beraz, egokia litzateke planaren egituratik kanpo uztea ohar argigarri gisa.

Txosten hau zure erabakiaren menpean geratzen da.

Bilbon, 2022ko urtarrilaren 20an

IDAZKARI TEKNIKOA

Sin.: Eva Blanco Ochoa

Ikus-Onetsia

PRESIDENTEA

Maite Alonso Arana

HEZKUNTZA SAILBURUA